

УДК 656

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14535186>

Досвід підвищення конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств країн ЄС для адаптації в Україні

Боняр Світлана Михайлівна

доктор економічних наук, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій, Державний університет інфраструктури та технологій, 03049, м. Київ, вул. Огієнко, 19, <https://orcid.org/0000-0001-8910-7100>

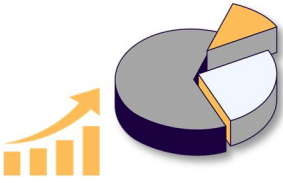
Харчук Олена Георгіївна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Державний університет інфраструктури та адміністрування, Україна, 03049, місто Київ, вул. Огієнко, буд. 19, <https://orcid.org/0000-0001-5344-4121>

Прийнято: 16.11.2024 | Опубліковано: 29.11.2024

***Анотація.** Статтю присвячено визначенню ролі, сутності та ключових факторів конкурентоспроможності транспортних підприємств на міжнародному ринку. Мета дослідження полягає в аналізуванні досвіду підвищення конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств країн ЄС та практичному використанні інноваційних систем BIREG та SENT для вантажних перевезень України в міжнародному сполученні.*

При дослідженні використано метод порівняльного аналізу для вивчення досвіду країн ЄС у підвищенні конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств, що дозволяє визначити спільні риси та відмінності в

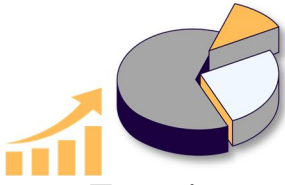

підходах до управління, регулювання та використання інноваційних систем. Методом системного аналізу проводилось дослідження функціонування систем BIREG та SENT, а також їх інтеграції в транспортно-логістичну систему України. Це дозволяє оцінити взаємозв'язки між компонентами системи та їх вплив на ефективність міжнародних вантажних перевезень. Метод кейс-стаді (case study) застосовувався для аналізу реальних прикладів впровадження систем BIREG та SENT у країнах ЄС, що дозволяє вивчити їхню ефективність та адаптованість до умов України. Дані методи забезпечують комплексний підхід до розробки практичних рекомендацій: визначення заходів сталого розвитку транспортної системи Європи, які через мультимодальні перевезення, декарбонізацію та цифровізацію створюють перспективи для інтеграції України в європейські транспортні мережі.

Розвиток інтермодальних перевезень та інтеграція у Транс'європейську транспортну мережу (TEN-T) визначені як ключові можливості для зростання конкурентоспроможності українських компаній.

Проаналізовано досвід підвищення конкурентоспроможності транспортних підприємств країн ЄС, зокрема впровадження інноваційних систем BIREG (Угорщина) і SENT (Польща) для моніторингу та контролю міжнародних перевезень. Визначено, що система BIREG орієнтована на реєстрацію та моніторинг міжнародних перевезень із метою боротьби з нелегальними операціями та забезпечення прозорості логістичних процесів. SENT – це система моніторингу вантажів, особливо акцизних товарів, що дозволяє відстежувати маршрути транспортування та запобігати шахрайству. Вивчення європейського досвіду може підвищити ефективність українських транспортних компаній.

Ключові слова: *Україна, управління, ЄС, конкурентоспроможність, транспортні підприємства, міжнародні перевезення.*

Experience of increasing the competitiveness of transport and logistics enterprises of the eu countries for adaptation in ukraine

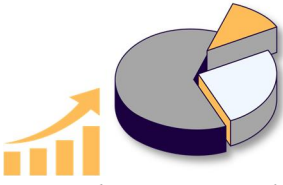
Boniar Svitlana Mykhaylivna

doctor of economic sciences, professor Department of Business Logistics and transport technologies, State University of Infrastructure and Technologies, 03049, Kyiv, Str. Ohienko, 19, <https://orcid.org/0000-0001-8910-7100>

Kharchuk Olena Georgievna

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management, Public Management and Administration, State University of Infrastructure and Technologies, 03049, Kyiv, str. Ogienko, 19, <https://orcid.org/0000-0001-5344-4121>

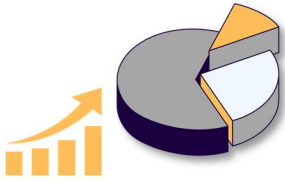
Abstract. *The article is concerned with defining the role, essence and key factors of competitiveness of transport enterprises in the international market. The aim of the study is to analyse the experience of improving the competitiveness of transport and logistics enterprises in the EU countries and the practical use of innovative BIREG and SENT systems for freight transport in Ukraine in international traffic. The research uses the method of comparative analysis to study the experience of EU countries in improving the competitiveness of transport and logistics enterprises, which allows identifying common features and differences in approaches to management, regulation and use of innovative systems. The method of system analysis was used to study the functioning of the BIREG and SENT systems, as well as their integration into the transport and logistics system of Ukraine. This allows us to assess the relationships between the system components and their impact on the efficiency of international freight transport. The case study method was used to analyse real-life examples of BIREG and SENT implementation in EU countries, which allows us to study their effectiveness and adaptability to the conditions of Ukraine. These methods*

provide a comprehensive approach to the development of practical recommendations: identifying measures for the sustainable development of the European transport system, which, through multimodal transport, decarbonisation and digitalisation, create prospects for Ukraine's integration into European transport networks. The development of intermodal transport and integration into the Trans-European Transport Network (TEN-T) are identified as key opportunities for increasing the competitiveness of Ukrainian companies. The experience of increasing the competitiveness of transport enterprises in the EU countries, in particular, the introduction of innovative systems BIREG (Hungary) and SENT (Poland) for monitoring and controlling international transport, is analysed. It is determined that the BIREG system is focused on the registration and monitoring of international transport in order to combat illegal operations and ensure transparency of logistics processes. SENT is a cargo monitoring system, especially for excisable goods, which allows tracking transportation routes and preventing fraud. Learning from European experience can improve the efficiency of Ukrainian transport companies.

Keywords: *Ukraine, management, EU, competitiveness, transport companies, international transportation.*

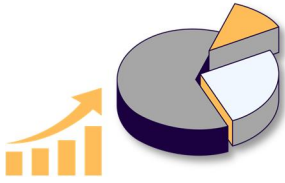
Постановка проблеми. Конкурентоспроможність, як здатність реалізовувати конкурентні переваги на світовому ринку вантажних перевезень в умовах глобалізації, стає основним критерієм для формування стратегії розвитку транспортно-логістичних підприємств. Зростання значущості конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках, поряд із ширшими можливостями у виборі конкурентної стратегії, зобов'язує керівників транспортно-логістичних підприємств ухвалювати більш обґрунтовані управлінські рішення, що сприяють визначенню міжнародної позиції компанії. Для утримання цієї позиції важливим є застосування якісно нового підходу до організації стратегічного управління на світовому ринку, де особливу вагу мають своєчасні й адекватні реакції на зміни в динамічному

зовнішньому середовищі та виклики глобалізації. Це, у свою чергу, вимагає від транспортно-логістичних компаній постійного вдосконалення методів і підходів стратегічного управління для досягнення та підтримки міжнародної конкурентної позиції, забезпечуючи довгостроковий розвиток підприємства, що надає транспортно-логістичні та митно-брокерські послуги на всіх етапах свого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти визначення конкурентоспроможності підприємств висвітлені у наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема Минка Л. [1], Мерчанського В., Павлової В. [2], Тягунової Н. [3], Вербицької Г. [4] та Білоусової С. [5]. Формування міжнародної конкурентоспроможності, її сутність і основні складові розглянуті в роботах Андросової Т. [6], Романка Є. [7], Піддубної Л. [8], і Колесник Ю. [9]. Оцінку конкурентоспроможності послуг, проблеми підвищення ефективності перевезень, зокрема автомобільних, а також розвиток транспортних підприємств і покращення якості туристичних транспортних послуг досліджували Базилюк А. [10], Баланюк І. [11], Зоріна В. [12] та інші. Аспекти організації та управління вантажними перевезеннями, ефективність транспортних процесів, розвиток транспортної інфраструктури і вплив глобалізації на міжнародні перевезення висвітлені у працях Давидової І., Максименка А., Резніченка С., Чмиря В., Шевченка В. та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на численні наукові дослідження, присвячені визначенню конкурентоспроможності підприємств різних сфер діяльності, організації та управлінню перевезеннями, розвитку транспортної інфраструктури та впливу глобалізації на міжнародні перевезення, залишаються аспекти, що потребують глибшого аналізу. Зокрема: вплив політичних, економічних, технологічних та регуляторних факторів на фінансово-господарську діяльність транспортно-логістичних компаній у мінливих умовах міжнародного ринку; адаптація досвіду транспортно-логістичних підприємств країн ЄС до реалій України, зокрема

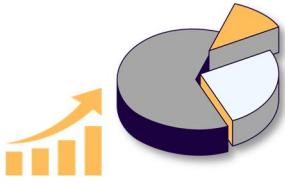
впровадження заходів сталого розвитку транспортної системи в Європі; інтеграція інноваційних інструментів, таких як угорська система BIREG та польська система SENT, для підвищення ефективності логістичних операцій, мінімізації ризиків нелегальних перевезень та створення прозорих умов на ринку транспортних послуг. Дослідження цих аспектів є важливими для підвищення конкурентоспроможності транспортно-логістичних компаній України та адаптації їхньої діяльності до міжнародних стандартів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження досвіду підвищення конкурентоспроможності транспортно-логістичних підприємств країн ЄС та практичне використання інноваційних систем BIREG та SENT для вантажних перевезень в Україні в міжнародному сполученні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція економіки України у світове господарство та участь у різних формах міжнародного співробітництва спричинили потребу в дослідженні сутності, ключових чинників впливу та оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємств, що є особливо актуальним для тих компаній, які виходять на міжнародні ринки. В умовах нестабільного зовнішнього середовища рівень конкурентоспроможності є визначальним критерієм успішного функціонування підприємств на світовому ринку вантажних перевезень.

Конкурентоспроможність підприємства являє собою інтегровану систему взаємопов'язаних елементів, об'єднаних для збереження наявних і створення нових конкурентних переваг з метою досягнення стратегічних цілей, адаптації та розвитку. Вона ґрунтується на розробці й реалізації стратегій, спрямованих на закріплення позицій підприємства на ринку в певний період, з урахуванням впливу зовнішнього середовища [5].

Конкурентоспроможність транспортно-логістичного підприємства на міжнародному ринку визначають його здібності та компетентності, що можуть стати основою конкурентних переваг і забезпечити його успіх на глобальному

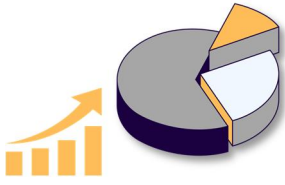

рівні. На ринок перевезень вантажів, зокрема автомобільним транспортом, дуже впливають економічні та політичні зміни і тому в порівнянні з країнами Європейського союзу відслідковується тенденція зростання вантажних перевезень з 2016 року до 2018 року, коли показники відповідно становили 1085,7 млн. т та 1205,5 млн. т [13]. Пандемія COVID-19 і пов'язані карантинні обмеження суттєво вплинули на міжнародні вантажоперевезення, спричинивши значне падіння обсягів перевезень. Так, у 2019 році обсяг вантажоперевезень становив 1147,1 млн тон, у 2020 році - 1232,4 млн тон.

На конкурентоспроможність транспортно-логістичної компанії впливає значна кількість факторів, серед яких найважливішими є політична стабільність країни, особливо в умовах російської збройної агресії проти України, а також державне регулювання міжнародних вантажних перевезень. Економічні фактори включають темпи економічного зростання країни та рівень інфляції. Технологічні інновації, зокрема впровадження GPS-моніторингу та нові технології в сфері вантажних перевезень, мають значний вплив на фінансово-господарську діяльність транспортно-логістичних компаній на ринку міжнародних перевезень.

Для підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі на світовій арені, Європейська комісія розробила комплекс заходів, спрямованих на сталий розвиток транспортної системи в Європі, що допоможе зробити її більш ефективною саме створенням Єдиного європейського транспортного простору. Цей простір має ефективно використовувати ресурси, бути екологічно безпечним і сприяти розвитку економіки та суспільства.

До основних заходів відносяться: ініціативи Блакитного поясу для вдосконалення морського транспорту; єдине європейське небо, що оптимізує авіаперельоти; авіаційна стратегія ЄС для покращення авіаційної інфраструктури; програма NAIADES для розвитку внутрішніх водних шляхів; єдине європейське вікно для полегшення процесів у морському транспорті;

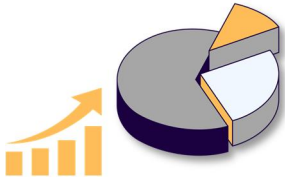
коригування Директиви про комбіновані перевезення для зручнішої інтеграції різних видів транспорту.

Важливим кроком у розвитку транспортної галузі стало прийняття в 2016 році Європейської стратегії мобільності з низьким рівнем викидів (The European Strategy for Low-Emission Mobility), яка сприяє зміцненню конкурентних переваг галузі в таких напрямках, як цифровізація рішень для мобільності, ефективне ціноутворення, розвиток мультимодальних перевезень, використання альтернативної енергетики, інфраструктура для альтернативних видів палива, стандартизація електромобільності, удосконалення тестування транспорту та впровадження інновацій.

Для досягнення довгострокових цілей сталого розвитку та посилення конкурентоспроможності транспортної системи ЄС створює сприятливі умови для інвестицій і розроблено бюджет на 2021-2027 роки, що підтримує ці ініціативи. Одним із ключових напрямків розвитку галузі визначено декарбонізацію та зниження викидів від транспорту. У межах Стратегії щодо стійкої та розумної мобільності («EUSSTM», 2020 р.) Європейська комісія затвердила план дій, а також представила законодавчі пропозиції та інструменти (Fit for 55, 2021 р.), що спрямовані на зниження вуглецевих викидів у різних секторах транспорту.

Серед ключових пріоритетів, що визначатимуть майбутній розвиток транспортного сектору Європи, виділяють перехід на альтернативні види палива для різних типів транспорту та активне стимулювання їхнього екологічно чистого використання. Для цього передбачено розвиток необхідної інфраструктури, включаючи загальнодоступні мережі зарядних станцій та обладнання для заправки альтернативними видами палива.

Для підтримки цих ініціатив було прийнято низку важливих документів, зокрема Директиву про інфраструктуру альтернативних видів палива та новий Регламент інфраструктури альтернативних видів палива (AFIR). Впровадження

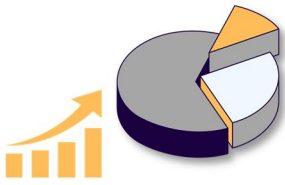
цих положень сприятиме розвитку ринків, пов'язаних з екологічним транспортом, що створить нові можливості для промислового зростання в ЄС.

Дослідження сучасних практик формування конкурентних переваг, які реалізуються провідними країнами ЄС у транспортній галузі, дозволяє визначити стратегічні напрями, перспективні для адаптації в Україні. Одним з них є розвиток інтермодальних і мультимодальних перевезень, що сприятиме забезпеченню своєчасного та безпечного транспортування вантажів.

На цьому етапі значну увагу Європейська комісія приділяє розвитку Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T), що передбачає створення мультимодальних коридорів, які об'єднують Схід і Захід, Північ і Південь, зміцнюючи конкурентні позиції на внутрішньому ринку перевезень, покращуючи якість транспортних послуг та забезпечують ефективне функціонування європейської транспортної системи. Такий підхід може бути стратегічно важливим для розвитку українського транспортного комплексу, дозволяючи інтегрувати його в загальноєвропейську мережу та підвищувати конкурентоспроможність українських компаній на міжнародному ринку.

Основний етап реалізації ініціативи з розвитку мультимодальних коридорів планується завершити до 2030 року, проте вже функціонує дев'ять таких коридорів, спрямованих на підвищення енергоефективності та розвиток екологічного транспорту, що дозволяє знижувати негативний вплив на довкілля та зберігати конкурентні позиції європейських транспортних компаній. Наприклад, у сфері автомобільних перевезень такі ініціативи втілюються через розвиток ринку електромобілів, який має великий потенціал для зростання.

Великий досвід в цьому напрямку в Норвегії, саме вона стимулює попит на електромобілі через податкові пільги (звільнення від податку на першу реєстрацію, від дорожніх зборів) та прямі субсидії (безоплатне паркування, безкоштовний проїзд автобанами, доступ до смуг для громадського транспорту), створюючи умови для залучення інвестицій.

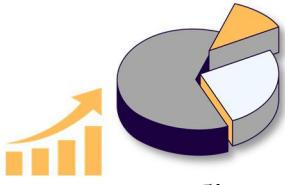

Для підтримки транспортної галузі також застосовується програмний підхід, що охоплює модернізацію інфраструктури з використанням технологій Четвертої промислової революції. Це сприяє виходу транспортних компаній на нові ринки та створенню нових робочих місць, як-от за програмою «Invest EU».

У країнах ЄС, таких як Франція, Італія, Німеччина та Нідерланди, активно розвиваються транспортно-логістичні центри і мультимодальні логістичні хаби, що оптимізують управління логістичними потоками, підвищують ефективність різних видів транспорту і розширюють спектр послуг, зокрема через державно-приватне партнерство. Для реалізації подібних ініціатив застосовуються різні форми державно-приватного партнерства, такі як управління існуючими об'єктами приватними компаніями або передача їм будівництва й подальшої експлуатації інфраструктурних проєктів. Прикладами успішно реалізованих проєктів є тунель Tunnel Rail Link у Великобританії, лінія Oresund, що з'єднує Данію та Швецію, високошвидкісна магістраль HSL Zuid у Нідерландах, Євротунель під Ла-Маншем, а також національні аеропорти в Гамбурзі та Варшаві.

Крім того, розвиток транспортної галузі значною мірою залежить від застосування сучасних інформаційних технологій і цифрової трансформації. Інновації, що базуються на принципах Industry 4.0, дозволяють створити ефективну систему комунікацій між учасниками логістичного процесу, забезпечуючи конкурентні переваги та підвищуючи ефективність транспортування та конкурентоспроможність.

Серед ключових інновацій, що трансформують транспортну галузь, виділяються такі технології, як Інтернет речей (IoT) і Big Data. Вони використовуються для моніторингу транспортних засобів, що дозволяє підвищити безпеку на дорогах, оптимізувати логістику та знизити ризик маніпуляцій з даними. Технологія блокчейн також відіграє важливу роль, забезпечуючи інтеграцію всіх учасників ланцюга поставок, що дає змогу контролювати переміщення вантажів у реальному часі, зменшувати витрати на

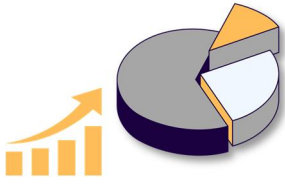

документообіг, підвищувати ефективність перевантажень між різними ділянками маршруту, а також забезпечує високий рівень безпеки та конфіденційності даних. «Хмарні» технології також використовуються для оптимізації маршрутів та управління логістичними операціями, сприяючи підвищенню ефективності транспортних процесів.

У глобальній транспортній системі лідерами цифрової трансформації є такі учасники, як порт Роттердам (Нідерланди), термінал «Альтенвердер» у Гамбурзі, компанії Maersk (Данія), CMA CGM Group (Франція) та Harpag-Lloyd (Німеччина). Вони впроваджують інноваційні технології у перевезення вантажів та сучасні системи управління якістю, що базуються на комплексному підході. Це спрямовано на підвищення кваліфікації персоналу, ефективну взаємодію співробітників, реорганізацію бізнес-процесів та, відповідно, на оптимізацію транспортно-логістичних операцій. Це дозволяє компаніям переходити від цінової конкуренції до більш стійкої конкурентної стратегії, орієнтованої на якість та сервіс.

Окрім того, розвиток транспортної галузі підкріплюється стратегічним плануванням як національного, так і наднаціонального рівня, що враховує особливості регіонів. Основні стратегічні пріоритети, закладені в таких ініціативах, спрямовані на формування Єдиного європейського транспортного простору та його ефективне функціонування, що створює основу для подальших програм розвитку галузі [14].

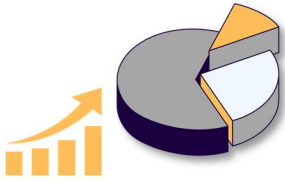
Щоб підвищити ефективність логістичних операцій, мінімізувати ризики нелегальних перевезень та створити умови для прозорості і конкурентоспроможності транспортної галузі, в Україні можуть застосовуватися такі інноваційні інструменти, як угорська система BIREG та польська система SENT, що забезпечують електронну реєстрацію та моніторинг перевезень та дозволяють ефективно контролювати транспортування вантажів і забезпечувати дотримання законодавчих норм.

Система BIREG (Hungary) орієнтована на реєстрацію та моніторинг міжнародних перевезень, що спрямована на боротьбу з нелегальними перевезеннями та забезпечення прозорості в логістичних процесах, а система SENT (Poland) є системою моніторингу вантажів, особливо акцизних товарів, яка дозволяє контролювати маршрут транспортування та запобігати шахрайству. Обидві ці системи мають переваги: ефективну реєстрацію, моніторинг перевезень та контроль товарів.

Специфічні особливості української транспортної системи, правові та технічні аспекти, а також специфіка бізнес-процесів у цій галузі можуть стати значними викликами для успішної інтеграції систем BIREG та SENT, що потребує додаткового вивчення та адаптації, з урахуванням національного контексту та умов функціонування транспортно-логістичного сектору в Україні.

Система BIREG, введена в Угорщині 1 січня 2021 року і є регуляторним інструментом, створеним для моніторингу та контролю законного використання дозволів на міжнародні автомобільні перевезення вантажів. Спочатку вона охоплювала всі транскордонні перевезення, зокрема перевізників із країн ЄС, однак згодом її застосування було звужено до перевезень за участю третіх країн. BIREG розшифровується як "двостороння реєстрація" і передбачає обов'язкову реєстрацію для перевізників, які виконують перевезення на основі виданих дозволів ЄКМТ. Система дозволяє комплексно перевіряти всі транспортні операції в рамках двосторонніх та багатосторонніх перевезень, що підлягають ліцензуванню. Основними цілями функціонування BIREG є: забезпечення дотримання законодавства у сфері міжнародних перевезень, відстеження транспортних подій, виявлення перевізників, які працюють без необхідних ліцензій. Таким чином, BIREG сприяє підвищенню прозорості та законності міжнародних вантажних перевезень, забезпечуючи додатковий рівень контролю та боротьби з нелегальними перевезеннями. ЄКМТ (CEMT) - це багатосторонній дозвіл, який надає перевізникам можливість виконувати вантажоперевезення між країнами-учасницями Європейської Конференції

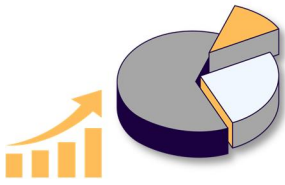

Міністрів Транспорт (наразі - Міжнародний транспортний форум, МТФ). Він дозволяє здійснювати необмежену кількість перевезень між країнами-членами та транзитом через їхню територію транспортними засобами, зареєстрованими в одній із країн-учасниць. Основними характеристиками дозволу ЄКМТ є те, що він є дійсним протягом визначеного періоду, містить бортовий журнал, але не вказує реєстраційний номер транспортного засобу та забезпечує легальне виконання 5-9% міжнародних автоперевезень у Європі.

Видачу дозволів в Україні виконує Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, що отримує від МТФ відповідну квоту дозволів ЄКМТ. Після цього дозволи передаються до органу, відповідального за політику безпеки на наземному транспорті, для їх оформлення та видачі перевізникам. ЄКМТ сприяє оптимізації міжнародних перевезень, знижуючи адміністративні бар'єри для перевізників та забезпечуючи свободу перевезень у межах країн-членів.

Система SENT - це польська електронна платформа моніторингу перевезень підакцизних товарів, що створена для боротьби з контрабандою та ухиленням від сплати податків та дозволяє відстежувати переміщення товарів від точки завантаження до кінцевого пункту призначення, забезпечуючи дотримання митних і податкових норм.

Основні характеристики системи SENT: метою системи є зменшення тіньової економіки та виявлення порушень у торгівлі підакцизними товарами; з 1 жовтня 2018 року компанії, що транспортують товари "спеціальної уваги", зобов'язані реєструватися в SENT відповідно до Закону від 15 червня 2018 року; включає обов'язкове подання та оновлення інформації про перевезення підакцизних товарів, навіть транзитом через територію Польщі. Система SENT спрямована на підвищення прозорості перевезень, зниження податкових втрат держави та забезпечення контролю над рухом "чутливих" товарів. Її впровадження стало важливим кроком у мінімізації ризиків у сфері міжнародних перевезень підакцизних вантажів. SENT була впроваджена в Польщі як

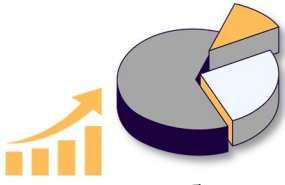
інструмент протидії недобросовісній діяльності, що завдавала значної шкоди державному бюджету. Протягом тривалого часу в країні існували схеми ухилення від сплати податків на підакцизні та «чутливі» товари, що призводило до значних фінансових втрат. Основною метою SENT є забезпечення прозорості перевезень таких товарів і створення ефективного механізму контролю за їх переміщенням. Для підвищення ефективності система була доповнена каталогом штрафних санкцій, які стимулюють дотримання правил і знижують ризики ухилення від податкових зобов'язань. Між системами BIREG та SENT існують суттєві відмінності табл.1. Українські перевізники стикаються з рядом проблем при використанні систем BIREG та SENT, що ускладнює їх ефективну роботу на міжнародному ринку.

Таблиця 1 - Суттєві відмінності між системами BIREG та SENT

Особливості	BIREG	SENT
Об'єкт застосування	Охоплює всі вантажні перевезення (за винятком деяких випадків).	Стосується лише підакцизних товарів.
Реєстрація	Реєстрація потрібна лише для перевізника.	Реєструватися зобов'язані як перевізник, так і отримувач товарів.
Декларації	Генерує унікальний ідентифікатор, що виконує функцію дозволу на перевезення.	Декларації створюються виключно для моніторингу транспортування та не виконують функції дозволу.
Інтеграція	Функціонує через окремий вебсайт.	Є частиною загальної системи електронного декларування Польщі.

Джерело: складено автором на основі [15]

До проблем системи BIREG відносяться: складність реєстрації, бо детальна реєстрація транспортних засобів та водіїв потребує часу й знань, які можуть бути недостатніми; часті зміни правил, так як нововведення часто створюють плутанину та помилки в заповненні документів; технічні збої, бо недостатній інтернет-зв'язок або технічні проблеми системи ускладнюють доступ.

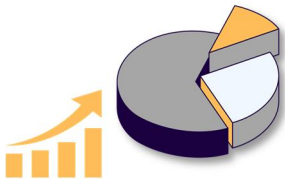

Проблемами системи SENT можуть бути: деталізація інформації, так як заповнення даних про вантаж вимагає знання специфічної термінології, своєчасність, бо необхідність оперативного внесення даних створює ризики під час затримок, штрафи (помилки у заповненні декларацій призводять до фінансових санкцій).

До загальних рекомендацій щодо уникнення проблем в обох системах відносяться: автоматизація процесів, тобто розробка програмного забезпечення для автоматичного заповнення форм, що мінімізує помилки й інтегрується з системами BIREG і SENT; підтримка користувачів (створення центрів підтримки для оперативної допомоги перевізникам, запуск гарячих ліній для вирішення нагальних питань); міжнародне співробітництво, що зміцнить взаємодію між українськими та європейськими регуляторними органами для спрощення процедур і узгодження вимог [15].

Дані заходи дозволять підвищити ефективність використання систем і зменшити кількість проблем, з якими стикаються українські перевізники, що призведе до підвищення конкурентоспроможності транспортних перевезень.

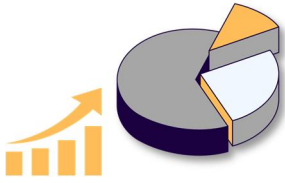
Висновки. Отже, в статті визначено значення конкуренто-спроможності транспортно-логістичних підприємств на міжнародному ринку, що потребує адаптації стратегічного управління до умов глобалізації. Ключовими факторами впливу є політична стабільність, економічний стан, технологічні інновації та регулювання з боку держави. ЄС активно розвиває сталий транспорт через програми мультимодальних перевезень, декарбонізацію та цифровізацію, які створюють перспективи для інтеграції України в європейські транспортні мережі. Розвиток інтермодальних перевезень та інтеграція у Транс'європейську транспортну мережу (TEN-T) відкривають нові можливості для зростання конкурентоспроможності українських компаній. Вивчення європейського досвіду, зокрема впровадження інноваційних систем BIREG та SENT, що використовуються в Угорщині та Польщі відповідно, для моніторингу та

контролю міжнародних перевезень, може підвищити ефективність українських транспортних компаній.

Список використаних джерел

1. Минко Л. М. Сутність і складові поняття конкурентоспроможності підприємства. Наукові праці Національного університету харчових технологій. 2018. Т. 21. № 1. С. 86–92.
2. Павлова В. А. Конкурентоспроможність підприємства: оцінки та стратегія забезпечення. Дніпропетровський ун-т економіки та права. Д.: Видавництво ДУЕП, 2019. 276 с.
3. Тягунова Н. М. Конкурентоспроможність підприємств: моногр. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2017. 154 с.
4. Вербицька Г. Оцінка конкурентоспроможності підприємства. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. 1. С. 69–78.
5. Білоусова С. В. Конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Бізнес-навігатор. 2018. № 3(15). С. 172-183.
6. Андросова Т. В., Чернишов Л. О. Методика оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2018. Вип. 2. С. 189-197.
7. Романко Є. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю як фактор успіху сучасного підприємства. Молодий вчений. 2019. 2. С.70–74.
8. Піддубна Л. І. Концепція предметно-методологічного оновлення та розвитку теорії міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Економіка розвитку. 2018. № 1(53). С. 52-59.
9. Колесник Ю. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств : інформаційно-аналітичний бюлетень. Київ, 2017. С. 13-17.
10. Базилук А. В., Малишкін О. І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень: [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2011. 256 с.

11. Баланюк І. Ф. Собівартість транспортних вантажних перевезень URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/sre/-2012_2/177.pdf.
12. Зоріна В. Н., Сеніна Г. В. Формування та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) в галузях народного господарства: [навч. посіб.]. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 240 с.
13. Транспорт України 2021. Державна служба статистики України, Київ, 2022. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/10/zb_Transpot.pdf
14. Трегубов О.С., Солоненко Ю.В та ін. Дослідження Європейського досвіду підвищення конкурентоспроможності транспортної галузі. Економіка і організація управління, № 2 (46) 2022. С. 240-249.
15. Практичні аспекти застосування систем BIREG та SENT українськими перевізниками. URL: <https://unba.org.ua/publications/9482-praktichni-aspekti-zastosuvannya-sistem-bireg-ta-sent-ukrains-kimi-pereviznikami.html>